

Bilag*Prosas henvendelse af 23. maj 1990***Notat vedrørende****Lovforslag nr. L 232 fremsat den 15. maj 1990 om ændring af forskellige lovbestemmelser om kontrol med udbetaling af offentlige ydelser m.v.**

Finansministeren har fremsendt et lovforslag, som skal igangsætte en omfattende registerkontrol af modtagere af ydelser fra det offentlige. Den kontrol, der lægges op til, er en efterfølgende kontrol, hvor man, efter at udbetalingerne er sket, prøver at kontrollere alle, der har modtaget bestemte ydelser. Det forventes, at lovforslaget kan vedtages, inden Folketinget tager på sommerferie. Dette notat behandler lovforslagets *registerpolitiske* konsekvenser.

Finansminister Henning Dyremose har udtalt, at »det er et rent teknisk lovforslag, der holder sig inden for rammerne af den eksisterende registerlov«.

Der er *ikke* tale om et teknisk lovforslag, men om et principielt skift i brugen af edb-registre!

Registerpolitisk skift

Lovforslaget vil indføre en efterfølgende kontrol på meget omfattende områder i den offentlige forvaltning: arbejdsløshedsdagpenge, syge- og barseldagpenge, bistandsydelser, sociale pensioner, uddannelsesstøtte. Der er vel tale om kontrol af over 1 million borgere.

Frygten for edb-registre er nært knyttet til, at de bliver brugt til overvågning og kontrol af borgerne, bl.a. ved samkøring. Danmark er et så velordnet og gennemregistreret samfund, der med CPR-nummer som generel fælles nøgle har mulighed for at udvikle denne omfattende overvågning og kontrol. Anvendelse af edb-registre til kontrol har hidtil været enkeltstående tilfælde. Det har været betragtet som et retspolitisk princip, at en udbredt brug af edb-registre til kontrol vil være i strid med den personlige integritet.

Når danskerne hidtil – på trods af en udbredt frygt for edb-registre (jf. AIM-undersøgelsen) – har accepteret en meget omfattende registrering, skyldes det måske netop, at der tilsyneladende var en klar holdning til, at de regi-

strerede oplysninger blev brugt ansvarligt og netop ikke brugt til kontrol.

Registerlovens bestemmelser giver grundlag for at videregive oplysninger eller foretage samkøringer for at gennemføre en kontrol af, om offentlige ydelser har været modtaget med urette. Med dette lovforslag indføres brug af registre til kontrol som en generel praksis. Dette skift indebærer en principiel åbning mod registerstaten.

Lovforslaget lægger op til en nedbrydning af to centrale principper i registerloven:

- 1) Oplysninger registreret af en myndighed er beregnet til dennes brug. Med lovforslaget startes en udbredt udveksling af oplysninger.
- 2) Ved oprettelsen af et register skal der udarbejdes en forskrift, som fastlægger registerets formål og anvendelse. Med lovforslaget vil der ske væsentlige ændringer i en række registre, efter at oplysningerne er registreret.

Det næste skridt vil naturligt være, at registre ikke planlægges alene af hensyn til det formål, de faktisk skal opfylde, men desuden tilrettelægges sådan, at de kan indgå i kontrolprocedurer.

Kontrol og samkøring

Mulighederne for kontrol med borgerne forbindes ofte med samkøring. Samkøring af edb-registre er da også en meget effektiv mulighed for at etablere en kontrol. Men også ved videregivelse af oplysninger (udsøgning af bestemte persongrupper i et register) kan der etableres en kontrol.

Brug af edb-registre til efterfølgende kontrol muliggør udskillelse af enkeltpersoner og persongrupper, således at svagere personer føler sig underlegne og magtesløse over for det offentlige. Kontrollen vil altid omfatte alle, der har modtaget pågældende ydelser, hvor det